

ANALÝZA: Studenti vysokých škol se v očekávání platů podceňují

22.2.2017 faei.cz str. 0 Nezařazené

Redakce

Za posledních sedm let se snížil počet posluchačů **českých** vysokých škol o více než 80 tisíc. Nejvíce ubylo studentů ekonomie, naopak přibýlo adeptů **zdravotnictví**, lékařství a farmacie. Celkově je studentů přes 311 tisíc a většina z nich jsou ženy. Při výběru zaměstnání preferují přátelské pracovní prostředí. Informoval o tom portál **Česko** v datech.

O počtu vysokých škol - těch veřejných i těch soukromých - je v dnešní době snadné ztratit přehled. Podle Registru vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů se jich u nás nachází celkem osmašedesát, z toho 26 veřejných, 40 soukromých a dvě státní (Policejní akademie **ČR** v Praze a **Univerzita obrany** v Brně).

Dohromady je v lednu 2017 navštěvovalo přes 311 tisíc studentů. Největší podíl měla na tomto počtu Univerzita Karlova v Praze, jejichž 17 fakult dohromady pojme přes 46 tisíc lidí (všechny pražské vysoké školy dohromady jsou pak „domovem“ pro více než jednu třetinu všech **českých** studentů). **Masarykovu** Univerzitu v **Brně** navštěvuje necelých 32 tisíc studentů, další čtyři vysoké školy (Univerzita Palackého v **Olomouci**, **České** vysoké učení technické v Praze, Vysoké učení technické v **Brně** a **Česká** zemědělská univerzita v Praze) se dostanou na počet zhruba dvaceti tisíc studentů.

O JAKÉ OBORY JE ZÁJEM?

Ze zmiňovaných 311 tisíc studentů **českých** vysokých škol je přes 174 tisíc žen (tj. 56 %). Nejnižší zastoupení má něžné pohlaví na technických oborech a na vysokých školách zaměřených na IT. Pražské ČVUT má 31 procent studentek, **brněnské** VUT 28 procent a například Unicorn College v Praze, jejímž hlavním zaměřením jsou právě informační technologie, necelých 18 procent. Naopak nejvyšším zastoupením žen-studentek se může pochlubit pražská Akcent College zaměřená na cizí jazyky (85 % z celkového počtu 97 studentů), Veterinární a farmaceutická univerzita **Brno** (83 %) a na Vysoké škole **zdravotnické** v Praze (82 %).

Které obory vlastně studenty tuzemských vysokých škol táhnou? Nejvíce lidí - přes 22 % - se zabývá technickými vědami a naukami. Jen o něco méně studentů (v absolutních číslech asi o 4 600) zvolilo ekonomické vědy, humanitní a společenskovední obory pak navštěvuje 17 % všech studentů.

Počet lidí navštěvujících **české** vysoké školy se v poslední době snižuje. Od svého vrcholu v roce 2010, kdy na „vysokou“ chodilo téměř 396 tisíc studentů, klesl o více než 84 tisíc lidí. Největší úbytek zaznamenaly ekonomické obory, které jsou dnes oproti roku 2010 na 65 % studentů. Podobně kleslo i množství lidí studujících pedagogiku a učitelství, naopak jediné obory, na kterých je dnes více studentů než před šesti lety, jsou lékařství a **zdravotnictví**.

PŘIBÝVÁ CIZINCŮ

Počty cizinců navštěvujících tuzemské vysoké školy se neustále zvyšují, především díky rozvoji meziuniverzitních vztahů, **mezinárodním** programům, jako je například Erasmus, a v neposlední řadě také tomu, že zahraniční studenti znamenají pro veřejné vysoké školy nezanedbatelný přínos do rozpočtu.

V zimním semestru 2016 studovalo na našich VŠ necelých 267 700 **Čechů**, 22 200 Slováků, 5 900 Rusů, 2 900 Ukrajinců a 1 600 Kazachů. Cizinců tak je necelých 12 %, což je o 10 % více než v roce 2000 (druhou nejpočetnější skupinou byli tehdy po Slovácích překvapivě Řekové). V posledních pěti **letech** přitom počet studentů z východní části někdejšího **Československa** klesá.

„Slováků je na našich vysokých školách o více než dva tisíce méně než v roce 2011. Naopak více než dvojnásobně narostlo za stejnou dobu množství Rusů - zatímco v roce 2011 jich u nás studovalo 2 850, loni už to bylo bezmála šest tisíc lidí. Studentů z ostatních zemí je u nás výrazně méně, jejich počty se pohybují maximálně v řádu několika stovek. Ti ze západních zemí jsou přitom častěji samoplátcí,

studenti slovanských národností pak jako samoplátci figurují méně často," popisuje Zuzana Lhotáková, marketingová manažerka společnosti SAS Institute. (Na tuzemských vysokých školách studuje například také 602 Britů, 504 Indů, 270 **Američanů**, 291 Izraelců, 191 Kypřanů.)

NEJVĚTŠÍ PŘÍRŮSTEK VE STŘEDNÍCH ČECHÁCH

Vývoj počtu studentů z jednotlivých krajů zákonitě kopíruje křivku vývoje celkového počtu studentů tuzemských vysokých škol. Přesto i zde můžeme najít výraznější rozdíly. Obecně platí, že se postupně snižuje rozdíl mezi množstvím studentů pocházejících z Prahy a těch, kteří mají trvalé bydliště v některém z dalších krajů.

Zatímco ještě v roce 2000 pocházelo z hlavního města přes 16 % lidí navštěvujících vysokou školu (téměř 23 tisíc studentů), v roce 2016 už to bylo jen necelých 14 % (necelých 27 tisíc lidí). Jde přitom o něco vyšší číslo, než jaký je poměr Prahy a zbytku **ČR** u celkového počtu obyvatel (v roce 2016 žilo v hlavním městě lehce pod 12 % obyvatel **ČR**).

Na druhém místě je kraj Moravskoslezský, jehož poměr na celkovém počtu tuzemských studentů zůstává od roku 2000 přibližně stejný (mezi 12 a 13 %). Třetí místo pak zaujímá Středočeský kraj, jehož podíl na „dodávce“ **českých** studentů od roku 2000 jako u jednoho z mála výrazněji stoupl. Zatímco před šestnácti lety pocházelo ze středních **Čech** jen necelých 8 % studentů, v loňském roce už se jejich podíl blížil 12 %. Za stejnou dobu přitom podíl obyvatel Středočeského kraje na populaci celé **ČR** stoupl jen o 1,7 % (z 10,9 na 12,6 %). Podobný počet studentů, jako má Středočeský kraj, pak pochází ještě z jižní Moravy s jejím univerzitním centrem v **Brně**.

KOLIK BY CHTĚLI BRÁT

Jak vyplývá ze studie společnosti Deloitte s názvem „První kroky na trhu práce“, pohybují se **čeští** studenti co do očekávaného **nástupního** platu v podobných intencích, jako jejich kolegové z okolních zemí.

„Co se týká představ o **nástupním** platu, patří **čeští** studenti v porovnání se zbytkem střední a východní Evropy mezi průměr. Očekávají **nástupní** plat okolo 926 eur měsíčně, což dnes odpovídá přibližně 25 tisícům korunám. Při současném kurzu je to překvapivě menší částka, než o kterou by si rádi řekli jejich kolegové na **Slovensku**. Ti totiž uvádějí v průměru 1000 eur, tedy přes 27 tisíc korun, chorvatští studenti pak 933 eur, tedy asi 25 600 korun. Ve chvíli, kdy ČNB zastaví intervence a sníží se kurz koruny vůči euru, spadnou například očekávání **slovenských** studentů v přepočtu na 25 až 26 tisíc korun,“ vysvětluje Pavel Šiška, vedoucí partner poradenského oddělení Deloitte.

Představa **českých** studentů o **nástupním** platu je ve srovnání s průměrnou mzdou o 17 procentních bodů nižší, než u studentů na **Slovensku**.

Na druhou stranu mají tuzemští studenti o něco vyšší nároky než lidé studující například v Maďarsku, jejichž představám by odpovídal **nástupní** plat 806 eur (lehce přes 22 tisíc korun). Nejvyšší plat při **nástupu** do prvního zaměstnání očekávají studenti ve **Slovinsku** (1500 eur), nejnižší **nástupní** plat naopak uvedli respondenti v Polsku (776 eur) a Albánii (429 eur).

Tato čísla ale z důvodu intervencí ČNB výsledek poněkud zkreslují a lépe vypovídajícím je tak porovnání s průměrnou mzdou. Ta byla v **ČR** ve druhém kvartálu 2016 podle ČSÚ 27 297 korun, na **Slovensku** 901 eur. Znamená to, že v **Česku** si budoucí absolventi představují mzdu na úrovni cca 94 % průměrného platu, **slovenští** studenti pak téměř 111 %.

IT je také oblastí, ve které studenti očekávají vůbec nejvyšší **nástupní** plat - v roce 2016 to bylo přes 29 300 korun. O druhé nejvyšší částce sní lidé studující technické obory (zhruba 27 500 Kč), o třetí nejvyšší by si pak rádi řekli právníci (necelých 26 700 korun). Naopak nejskromnější jsou ve svých představách o **nástupním** platu studenti humanitních oborů - v průměru si plánují říci zhruba o 23 200 korun.

ČEKAJÍ MÉNĚ, NEŽ DOSTANOU

Podle průzkumu, který provedla výzkumná společnost Universum ve spolupráci s agenturou Studenta Media, očekávali v roce 2016 **čeští** studenti hrubý **nástupní** plat v průměru 25 661 Kč, což je o 1 336 korun více než o rok dříve. Očekávání vzrostla ve všech oborech, což je rozdíl oproti roku 2015. Tehdy totiž jedinými obory, ve kterých očekávání **nástupního** platu vzrostlo, byly IT a přírodní vědy. V ostatních oborech došlo v porovnání let 2014 a 2015 k poklesu očekávání, v roce 2016 pak opět k jeho zvýšení.

„Když tato očekávání porovnáme se skutečnými průměrnými platy v prvních pěti **letech** po absolvování vysoké školy (podle průzkumu provedeného Střediskem vzdělávací politiky Pedagogické fakulty UK v roce 2013), zjistíme, že jsou představy absolventů vysokých škol poměrně skromné a že si v daném horizontu přijdou na výrazně větší peníze. V IT činila průměrná mzda během prvních pěti let od ukončení školy 33 611 korun, což je o více než 6 200 korun více, než bylo ve stejném roce očekávání absolventů,“ popisuje rektor vysoké školy Unicorn College Jan Čadil.

U právníků činila v prvních pěti **letech** průměrná mzda přes 32 300 korun (o 6 500 korun více, než bylo ve stejném roce očekávání absolventů), u ekonomů 34 200 korun (o 8 800 Kč více), u absolventů humanitních oborů (konkrétně u psychologů) 27 100 Kč (o 5200 korun více).

„Očekávání **nástupního** platu se také liší mezi pohlavími. Až na budoucí právničky očekávají studentky mnohem menší výplatu než jejich mužští kolegové. Pro muže je vidina vysoké budoucí mzdy na žebříčku kariérních preferencí na druhém místě hned po přátelském pracovním prostředí. Oproti tomu ženám záleží spíše na profesionálním **školení** a rozvoji a důležité jsou pro ně také dobré reference pro budoucí kariéru. Vidina velkého výdělku je pro ně až na pátém místě,“ Tomáš Rašner, Country manager Universum **ČR** a ředitel agentury Studenta Media.

JAK SI VYBÍRAJÍ ZAMĚSTNAVATELE?

Jaké jsou **základní** charakteristiky, které dnes **čeští** studenti hledají u svých budoucích zaměstnavatelů? U většiny oborů o přírodních věd a techniky, přes ekonomii až k humanitním vědám hraje prim přátelské pracovní prostředí. Výjimkou jsou v tomto právníci, kteří na první místo staví prestiž zaměstnavatele a na druhé očekávání vysoké budoucí mzdy. Kritérium přátelského prostředí je u nich až na čtvrtém místě.

V celkovém žebříčku napříč všemi obory stojí na druhém místě práce v kreativním a dynamickém prostředí, na třetím možnost profesních **školení** a rozvoje a na čtvrtém vysoká budoucí mzda. Desítku nejčastěji zmiňovaných kritérií pak uzavírá jistota zaměstnání, která ale například u studentů lékařských oborů stojí hned na druhém místě.

I u dalších kritérií je možné najít rozdíly mezi jednotlivými obory. Například pro studenty přírodních věd stojí velmi vysoko možnost cestování do zahraničí, která je u IT oborů udávána až na 19. místě. Naopak úspěch na trhu - kritérium, které u ekonomie a technických oborů stojí na druhém místě - obsadilo u přírodních věd až 19. místo. Vidina vysoké budoucí mzdy je nejdůležitější pro právníky, naopak u studentů přírodních věd zaujímá až 13. místo.

Pokud se na závěr podíváme na žebříček kariérních cílů - tedy toho, čeho chtějí dnešní studenti ve své kariéře nejčastěji dosáhnout - stojí na prvním místě u většiny z nich touha po rovnováze mezi pracovním a osobním životem. Pro studenty humanitních oborů, práva a lékařství je nejdůležitějším cílem mít zaujetí a odhodlání pro danou věc nebo pocit, že jsou díky své práci nějakým způsobem společensky prospěšní. Pro studenty technických oborů a IT pak profesní úspěch znamená co možná nejvíce rozvinout jejich technické nebo funkční dovednosti a stát se uznávaným odborníkem.

Zdroj: <http://www.ceskovdatech.cz>
Redakčně upraveno

URL| <http://www.faei.cz/studenti-vysokych-skol-se-v-ocekavani-platu-podcenuji/>